

Helse- og omsorgsdepartementet
Pb 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref:
Vår ref: 09/1797-2/RELE/ASCH
Dato: 21.12.2009

Forslag til endringer i alkohollovgivningen - Ber om høringsuttalelse

HØRINGSSVAR FRA NASJONALT FOLKEHELSEINSTITUTT

Vi takker Departementet for oversendelse av høringsnotat med forslag til flere endringer i alkohollovgivningen.

Høringsnotatet inneholder forslag til endringer hvor noen av de mest sentrale er oppsummert nedenfor:

- Innskrenking av maksimaltider for skjenking av alkoholholdig drikk (kapittel 2)
- Kontroll- og reaksjonsbestemmelser - mulig prøveordning for inndragning av bevilling på stedet, når brudd på salg- og skjenkebestemmelsene avdekkes under kontroll (kapittel 3)
- Åpne for salg i egen virksomhet av egenprodusert alkoholholdig drikk som inneholder inntil 4,7 volumprosent alkohol (kapittel 4).
- Endringer i forbudet mot auksjon for alkoholholdig drikk (kapittel 5)
- Aldersbestemmelse for salg av alkoholholdig drikk – unntak for personer med fagbrev (kapittel 7)
- Statistikkinformasjon (kapittel 9)
- I tillegg inneholder høringsnotatet flere mindre forskriftsendringer og reguleringer (kapitlene 6 og 8 - 18).

Nasjonalt folkehelseinstitutt vil her i kommentere de punkter i høringsnotatet vi mener er mest sentrale.

Generelt

Alkohol er det rusmiddel som forårsaker mest helsemessige og sosiale skader og er i følge WHO den tredje viktigste risikofaktor til sykdom og tidlig død i industrialiserte land. Alkohol er også en av de viktigste årsaker til trafikkulykker og andre ulykker som fører til alvorlige personskader og dødsfall. Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS) har i flere studier vist at alkoholpåvirkning er en viktig årsak til en betydelig andel av voldstilfeller i Oslo. Dette har ført til en vesentlig belastning for sykehus og andre helseinstitusjoner. Alkoholforbruket i Norge øker og det har vært en tredobling av antall skjenkesteder i løpet av vel 25 år.

Det er vel dokumentert at begrenset tilgjengelighet av alkoholholdig drikk, fører til begrenset forbruk og derved en begrensning i alkoholrelaterte skader og problemer.

Nasjonalt folkehelseinstitutt ser derfor positivt på alle tiltak som kan begrense tilgjengeligheten av alkoholholdig drikk og derved redusere omfanget av alkoholrelaterte skader.

Maksimaltider for skjenking av alkoholholdig drikk (kapittel 2)

Nasjonalt folkehelseinstitutt støtter forslaget om at alkohollovens maksimaltider for skjenking av alkoholholdig drikk innskrenkes med en (1) time, slik at alkoholholdig drikk i gruppe 3 (over 22 volumprosent og mer) blir forbudt mellom kl. 02.00 og 13.00, og annen alkoholholdig drikk blir forbudt mellom kl. 02.00 og 06.00.

I løpet av de siste årene er det er meldt om forsøk med innskrenkning av skjenketiden i flere kommuner, noe som synes å ha hatt en gunstig innvirkning ved reduksjon i antall anmeldte voldstiltfeller til politiet.

Nasjonalt folkehelseinstitutt støtter forslaget om at alle kommuner må gi bevillinger som følger det nye forslaget med innskrenket maksimaltid for skjenking av alkoholholdig drikk.

Kontroll- og reaksjonsbestemmelsene – gjennomgang av dagens regelverk – alternative forslag og vurderinger av disse (kapittel 3).

Forslagene er fremkommet etter meldinger av en rekke tilfelle med brudd på alkohollovens bestemmelser. Ved kontrolltilfelle har det blitt avdekket salg og skjenking av alkoholholdig drikk til mindreårige, samt overskjenking og salg til personer som åpenbart er påvirket av rusmidler. Av denne grunn er det ønskelig å innføre ordninger der kontrollører av kommunale salgs- og skjenkebevillinger kan gis kompetanse til å inndra salgs- eller skjenkebevilling på stedet.

Nasjonalt folkehelseinstitutt mener at det ved slike tilfelle er viktig at det reageres raskt, at skjenking til mindreårige og overskjenking til åpenbart berusede personer er et alvorlig brudd på alkoholloven. Siden det nå gjennomføres en kompetanseoppbygging blant kontrollører og saksbehandlere, bør de kunne foreta en slik rask avgjørelse om stengning ved overtredelse av alkoholloven.

Vi vil derfor støtte forslaget om at kontrollører kan gis mulighet til å inndra salgs- og skjenkebevilling på stedet.

Departementet ber her om høringsinstansenes tilbakemelding på om det er hensiktsmessig at det nye forslages innføres som en midlertidig prøveordning. Til dette spørsmål kan vi ikke se noen grunn at det skal innføres noen midlertidig prøveordning.

Vi vil videre støtte Departementets syn på at det man ikke skal gi politiet utvidet adgang til å stenge salgs- eller skjenkesteder, men følge pålegget om at kommunene har ansvar for kontroll og oppfølging av bevillingssteder, slik at de også har ansvar for oppfølging av brudd på alkoholloven.

Ved en umiddelbar inndragning av salgs- og skjenkebevilling, forslås det at vedtaket skal behandles på nytt av kommunen etter dagens regelverk "innen rimelig tid" for å stadfeste, utvide eller forkorte lengden på inndragelsen.

Departementet ber i denne forbindelse (pkt 3.7.5) om høringsinstansenes syn på hva som vil være "rimelig tid" for kommunal behandling av saken, etter at bevillingsansvarlig har fått tilstrekkelig tid til å uttale seg om hvordan de vil følge regelverket for praktisering av alkoholloven.

Nasjonalt folkehelseinstitutt mener her at vi ikke har tilstrekkelig kunnskap om hva som vil være "rimelig tid", men vil overlate dette spørsmål til kommunene og de høringsinstanser som har nærmere kjennskap til de praktiske forhold for slike tilfelle.

I pkt 3.7.6. ber Departementet om tilbakemelding på behov for evaluering av en eventuell prøveordning med rask inndragning av skjenkebevilling og salg av alkoholholdig drikke. Dersom det blir innført en prøveordning, mener vi at det er spesielt viktig at ordningen evalueres innen f.eks tre år slik som Departementet foreslår.

Endringer i forbudet mot auksjon for alkoholholdig drikk (kapittel 5)

Nasjonalt folkehelseinstitutt har ingen kommentarer til dette kapittel og støtter de tiltak som er foreslått.

Aldersbestemmelsen – unntak for fagbrev og presisering av forholdet til alkoholsvak drikk (kapittel 7)

I flg alkoholoven må den som selger eller skjenker alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer, ha fylt 20 år. Videre skal den som selger eller skjenker annen alkoholholdig drikk ha fylt 18 år. I utgangspunktet er dette en viktig bestemmelse da de som har befatning med alkohol i f.eks salgsoyemed, må være minst like gammel som den som har lov til å kjøpe varen.

Imidlertid foreslås det unntak for servitører og resepsjonister med fagbrev, da flere i denne gruppe er ferdig utdannet før de fyller alderskravet for alkoholoven. Det bør derfor gis mulighet for at denne yrkesgruppe, som også skal ha tilegnet seg god kunnskap om alkohollovgivningen gjennom sin utdanning, skal ha mulighet for å skjenke/selge alkohol.

Nasjonalt folkehelseinstitutt støtter vedtaket om at servitører og resepsjonister med fagbrev gis tillatelse til salg og skjenking selv om det ikke fyller alkoholovens alderskrav.

Departementet ber spesielt om tilbakemelding fra høringsinstansene om det finnes andre grupper med fagbrev hvor sammen hensyn bør gjøre seg gjeldende.

Nasjonalt folkehelseinstitutt har ikke kjennskap til er det er andre grupper med fagbrev hvor også et slikt hensyn bør tas.

Statistikkinformasjon (kapittel 9)

I dette avsnitt forslås det at kommuner og innehavere av bevilling til avgiftsfritt salg på flyplasser, skal pålegges plikt til å gi informasjon til SIRUS om sin omsetning av alkohol.

Vi ser det som spesiell viktig at det føres best mulig statistikk over omsatt mengde alkohol. Dette er helt sentralt for å følge utviklingen av alkoholbruken i landet, kunne vurdere om nye tiltak har hatt virkning, samt kunne vurdere eventuelt nye tiltak for å begrense salg og omsetning av alkoholholdig drikke.

Nasjonalt folkehelseinstitutt vil derfor støtte at det pålegges plikt til alle kommuner og andre med bevilling til avgiftsfritt salg av alkohol, om å oversende informasjon til SIRUS om all omsetning av alkohol.

Kapitlene fra nr. 8 – 18.

Når det gjelder forslag i kapitlene fra nr. 8 til 18, har Nasjonalt folkehelseinstitutt ingen kommentarer, men støtter Departementets foreslåtte endringer og justeringer av alkohollov og forskrifter.

Med vennlig hilsen

Geir Stene-Larsen

direktør

Asbjørge S. Christophersen

fung. divisjonsdirektør